

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης 110/2019

Ατομική

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ.ΔΚΠΓ0010197 ΕΞ 2018/8-6-2018 του Υπουργείου Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας, Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας και Κοινωφελών Περιουσιών, Διεύθυνση Κοινωφελών Περιουσιών, Τμήμα Γ΄

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται αν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του ν.4182/2013 «Κώδικας κοινωφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις» (Α΄ 185) και συγκεκριμένα οι διατάξεις του άρθρου 61 (που αφορούν στις σχολάζουσες κληρονομίες), για περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται στην Ελλάδα και ο αποβιώσας δεν είχε ελληνική ιθαγένεια ούτε κατοικία ή διαμονή στην Ελλάδα.

Γνωμοδοτούσα: Αγγελική Καστανά Νομική Σύμβουλος του Κράτους

Ιστορικό.

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της Υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Στις 4-11-2013 απεβίωσε στο Μονακό ο S.A., κάτοικος εν ζωή Μονακό, ιταλικής ιθαγένειας, γεννημένος στο Μιλάνο Ιταλίας.
2. Ο εν λόγω αποβιώσας είχε στην κυριότητά του ένα πλοίο ιστιοφόρο, με το όνομα «ΤΟΡΑ», ολικού μήκους 9,40μ., χωρητικότητας 8,1 κόρων υπό σημαία Αγγλική του Ηνωμένου Βασιλείου. Το σκάφος αυτό ήταν αγκυροβολημένο από 1-1-2005 έως αρχές Φεβρουαρίου 2018 στη μαρίνα του Μικρολίμανου Πειραιά, κατόπιν σύμβασης μίσθωσης με το ν.π.δ.δ. με την επωνυμία «Αθλητικό Κέντρο Νεότητας Αγίου Κοσμά» (ΕΑΚΝ/ΑΚ).

3. Ο S.A, αποκλειστικός ιδιοκτήτης του προαναφερόμενου σκάφους, από την έναρξη της μίσθωσης δεν κατέβαλε το συμφωνημένο μίσθωμα και το είχε εγκαταλείψει σε εντός του λιμένα θέση, προκαλώντας, όπως αναφέρει το Αθλητικό Κέντρο, πλείστα προβλήματα στη διαχείριση των χώρων πρόσδεσης των σκαφών, που ελλιμενίζονται στο χώρο. Περαιτέρω και για την αποφυγή του κινδύνου ναυαγίου του σκάφους αποφασίστηκε, μετά την τήρηση των νομίμων διαδικασιών, η ρυμούλκηση του σκάφους σε κοντινό χώρο ανέλκυσης σκαφών.

4. Με την από 5-2-2018 αίτησή του προς την ερωτώσα Υπηρεσία, το Ε.Α.Κ.Ν./Α.Κ., επικαλούμενο τον κίνδυνο να δημιουργηθούν γενικότερα προβλήματα με την παραμονή του σκάφους στον γύρω του λιμένα χώρο, ζήτησε τον διορισμό κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς καθώς και να αναγνωριστεί το κληρονομικό δικαίωμα του Δημοσίου στο εν λόγω περιουσιακό στοιχείο του αποβιώσαντα.

Ενόψει του αιτήματος αυτού η Υπηρεσία υπέβαλε το εξεταζόμενο ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

5. Στα άρθρα 3 παρ. 1 και 30 παρ.1 του Κ.Πολ.Δ. ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 3.1 Στη διαδικασία των πολιτικών δικαστηρίων υπάγονται Έλληνες και αλλοδαποί, εφόσον υπάρχει αρμοδιότητα ελληνικού δικαστηρίου.2...».

«Άρθρο 30.1. Διαφορές που αφορούν την αναγνώριση κληρονομικού δικαιώματος ή διανομή κληρονομιάς, απαιτήσεις του κληρονόμου εναντίον του νομέα ή του κατόχου της κληρονομιάς, απαιτήσεις από κληροδοτήματα ή απαιτήσεις από άλλες διατάξεις αιτία θανάτου ή απαιτήσεις από νόμιμη μοίρα ή απαιτήσεις εναντίον εκτελεστών διαθήκης για την εκτέλεση των διατάξεών της, υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου ο κληρονομούμενος, όταν πέθανε, είχε την κατοικία του, και αν δεν είχε κατοικία τη διανομή του.2...».

6. Περαιτέρω, στο άρθρο 28 του Α.Κ. ορίζεται: « Οι κληρονομικές σχέσεις διέπονται από το δίκαιο της ιθαγένειας που είχε ο κληρονομούμενος όταν πέθανε».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των

πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη από την ερωτώσα Υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

7. Με το θάνατο κάποιου προσώπου τίθεται σε κίνηση ο μηχανισμός της κληρονομικής διαδοχής, δηλαδή η ρύθμιση των εννόμων σχέσεων του ατόμου μετά το θάνατό του και ιδίως η τύχη της περιουσίας του. Η τυχόν σύνδεση των κληρονομικών σχέσεων που απορρέουν από το θάνατο του κληρονομούμενου, με περισσότερες της μιας έννομες τάξεις μπορεί να ανακύψει, είτε όταν ο αποθανών κατοικούσε εν ζωή σε άλλο κράτος από εκείνο του οποίου είχε την ιθαγένεια, είτε όταν μέρος των κληρονομιαίων βρίσκεται σε άλλο κράτος από εκείνο με το οποίο συνδεόταν.

8. Στη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 Κ. Πολ.Δ. καθιερώνεται ως κανόνας η διεθνής δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων και επί ιδιωτικών διαφορών που εμφανίζουν κάποιο στοιχείο αλλοδαπότητας, εφόσον αυτές συνδέονται με την ελληνική πολιτεία με στοιχείο θεμελιωτικό αρμοδιότητας ελληνικού δικαστηρίου, κατά τις περί γενικών και ειδικών δωσιδικιών διατάξεις. Στην περίπτωση αυτή, τα ελληνικά δικαστήρια εφαρμόζουν επί του δικονομικού μεν πεδίου αποκλειστικά το ελληνικό δικονομικό δίκαιο, επί δε του πεδίου του ουσιαστικού δικαίου το από τις διατάξεις του ελληνικού ιδιωτικού διεθνούς δικαίου υποδεικνυόμενο ως εφαρμοστέο δίκαιο.

9. Από τη ρητή διατύπωση της διάταξης του άρθρου 30 παρ.1 Κ.Πολ.Δ. η οποία ιδρύει αποκλειστική δωσιδικία και είναι ειδικότερη, εν σχέσει προς τις μνημονευόμενες σ' αυτό κληρονομικές διαφορές, τόσο έναντι της διάταξης του άρθρου 29 Κ.Πολ.Δ., που θεμελιώνει ειδική, αποκλειστική επίσης, δωσιδικία για εμπράγματα και άλλες διαφορές που αφορούν ακίνητα, όσο και έναντι της διάταξης του άρθρου 40 Κ.Πολ.Δ., η οποία ιδρύει την ειδική συντρέχουσα δωσιδικία της περιουσίας, συνάγεται σαφώς, ότι, αν ο κληρονομούμενος είχε κατά τον χρόνο του θανάτου του την κατοικία του και εν ελλείψει κατοικίας τη διαμονή του, στην αλλοδαπή, δεν υφίσταται συνδετικό στοιχείο που να θεμελιώνει δωσιδικία της κληρονομιάς ημεδαπού δικαστηρίου για την επίλυση των μνημονευόμενων στο άρθρο 30 Κ.Πολ.Δ. διαφορών, ανεξάρτητα αν πρόκειται για κληρονομιά ημεδαπού η αλλοδαπού και ανεξάρτητα επίσης του αν υπάρχουν ή όχι κληρονομιαία στοιχεία στην Ελλάδα. (Α.Π.123/2000 ΝΟΜΟΣ, Δ/ΝΗ 41.982, ΑΠ 583/1995 ΝΟΜΟΣ, Δ/ΝΗ 37.525).

10. Περαιτέρω, από την διάταξη του άρθρου 28 Α.Κ. προκύπτει ότι από το δίκαιο της ιθαγένειας, που είχε ο κληρονομούμενος κατά το χρόνο του θανάτου του, διέπεται τόσο η εκ διαθήκης, όσο και η εξ αδιαθέτου και η αναγκαστική διαδοχή (Α.Π.388/2015 ΝΟΜΟΣ, ΧΡΙΔ 2015,531). Ειδικότερα, από το δίκαιο της ιθαγένειας του κληρονομούμενου ρυθμίζονται, μεταξύ των άλλων, η ύπαρξη και η έκταση του κληρονομικού δικαιώματος, ο χρόνος επέλευσης της κληρονομικής διαδοχής, οι προϋποθέσεις, με τις οποίες μπορεί να γίνει κάποιος κληρονόμος κ. λ. π.

11. Εν προκειμένω, ο κληρονομούμενος πέθανε στο Μονακό, όπου κατοικούσε, όπως προκύπτει από την ληξιαρχική πράξη θανάτου του. Κατά συνέπεια τα ελληνικά δικαστήρια δεν έχουν δικαιοδοσία να δικάσουν αίτηση για αναγνώριση κληρονομικού δικαιώματος επί της καταληφθείσης στην Ελλάδα κληρονομιάς, η οποία, κατά το ιστορικό, αποτελείται από ένα σκάφος.

Σε κάθε, όμως, περίπτωση στην εξεταζόμενη υπόθεση δεν έχει εφαρμογή το ελληνικό δίκαιο και συγκεκριμένα ο Κώδικας κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών (ν.4182/2013), δεδομένου ότι για την ρύθμιση των σχέσεων του κληρονομούμενου εφαρμοστέο δίκαιο είναι το δίκαιο της ιθαγένειάς του, ήτοι το Ιταλικό δίκαιο.

Απάντηση

12. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων στο τεθέν ερώτημα προσήκει, η απάντηση ότι για την ρύθμιση των εννόμων σχέσεων του S.A. μετά τον θάνατό του δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της ελληνικής έννομης τάξης και συγκεκριμένα οι διατάξεις του ν. 4182/2013.

Αθήνα 24-4-2019

Η Γνωμοδοτούσα

Αγγελική Καστανά

Νομική Σύμβουλος του Κράτους